

Selver-Per gav en unik garanti

Tobols silvergruva var aktuell i slutet på 1800-talet, men någon större affär blev aldrig gruvan.

GUNNARSKOG

Vid Gunnarskogs västgräns mot Eda ligger denna gruva med en kortvarig brytningsepok. Omkring 1872 öppnades gruvan av en man som kallades Selver Nirsch, men hans namn var Nils Elofsson. Född i Treskog Gunnarskog 1816. Han flyttade senare till Öjenäs i Eda socken.

Gruvan bearbetades några år av honom till omkring 1880. Ett försök att återuppta driften gjordes på tidigt 1930-tal av en hemvändande svenskamerikan, men försöket misslyckades även då.

I SLUTET på 1940-talet utförde Bolidens Gruv AB grundliga undersökningar i den malmförande zonen i Gunnarskog, men resultatet såg ut att vara ogynnsamt då inga åtgärder för drift planerades.

Fyndigheten inmutades av brukspatron G. Vall 1872 och den är fortfarande inmutad av dåvarande Billerudsbolaget (Stora Enso). Det är tveksamt om någon silverhalt värd att brytas någon gång har funnits trots det klingande namnet. Vem som 1870 ägde marken är oklart.

Så här tar man sig till gruvan. Från Gunnarskogs kyrka tag vänster mot Rexed och höger mot Nordsjöbruket. Vid Gröttvål sväng vänster.

Gruvan innehåller mineraler som "blyglans, grönaktig fältspat, plagioklas, rökfärgad kvarts, gulbrunt zinkblände. Ett hål har hackats och sprängts cirka sex meter in i berget som nu är vattenfylld.

En så kallad stollegång finns i slutningen mot öster. Den är nu vattenfylld. En källarliknande brännugn var uppförd i närheten som synes vara oanvänd.

Enligt muntliga berättelser kördes malmen med hästföra vintertid norrut till landsvägen Gräsmark-Charlottenberg och sedan vidare till Charlottenbergs bruk och Eda glasbruk där den färgade kvartsen och blyglansen användes vid glastillverkningen.

SELVER-NIRSCH och hans hustru Karin Persdotter fick fem barn tillsammans. Av dessa fanns en son född 1842 som gick i faderns fotspår.

Han var utbildad valmästare vid Charlottenbergs bruk men blev senare en vida beryktad stenarbetare.

Han kallades Selver-Per. Hans specialitet var stenbroar och stenladugårdar. Han gav en unik garanti på sina arbeten. Om en stenkällare eller stenladugård: "Den blir starkare och starkare i hundra år, sen står den så länge vala står".

Han vann ära och berömmelse då han anförtröddes uppdraget av Säguddens grundare A. Heddenskog och Anders Jonsson i Öjenäs att utse och bearbeta den berömda Adlersparrestenen som restes vid Sofielund i Eda 1906. Han var också en av ledarna för den mycket spektakulära och dramatiska transporten av stenen över Bysjöns is då 125 man under fiolmusik släpade det cirka 15 ton tunga blocket till den plats där den står i dag.

Skriften på stenen lyder: "Georg Adlersparre planlade här vid Sofielund fädernelandets räddning år 1809. Värmländske män reste stenen".

Herberth Sundbäck

GRUVÄGARPARET. "Silver-Per f.1842 och hustrun Anna Maja Andersdotter f.1846."